

**Dirección Xeral de Formación Profesional
Rede de Conservatorios Profesionais de Música e Danza de Galicia**

MD85PRO01

Programación

Centro: CMUS Profesional de Santiago de Compostela

Materia/disciplina: Música tradicional galega

Curso: 2023 - 2024

Índice

1	Introdución.....	3
2	Metodoloxía.....	3
3	Atención á diversidade.....	3
4	Temas transversais.....	3
	4.1. Educación en valores.....	3
	4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s).....	4
5	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	4
6	Secuenciación do curso.....	4
	6.1. Curso: 6º Grao Profesional.....	4
7	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	10
8	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	10
9	ANEXOS.....	11
	9.1. Criterios para a obtención dos premios fin de grao.....	11

1 **Introdución**

A presente materia pretende achegar ao alumnado o estudo da música tradicional de Galicia dende diferentes puntos de vista, en relación á historia, ás fontes, á organoloxía, aos investigadores, aos intérpretes e ao público. A materia pode servir de introdución para o alumnado que posteriormente pretenda realizar estudos no eido da musicoloxía ou da interpretación de música popular.

A materia é unha optativa do 6º curso de Grao Profesional.

2 **Metodoloxía**

Esta materia contempla unha carga lectiva de unha (1) hora semanal, no 6º curso de Grao Profesional. As sesións lectivas comprenden o traballo individual e en grupo do alumnado. O profesor actuará de motor no desenvolvemento do traballo, asumindo un papel dinamizador e motivador sendo quen deseñe as estratexias necesarias para o correcto desenvolvemento da planificación de aula.

A posta en común dos materiais empregados na elaboración do traballo implica un intercambio de opinións, o respecto ás opinións dos compañeiros, a corrección e utilización do vocabulario axeitado, e a claridade nas exposicións.

3 **Atención á diversidade**

As medidas que se levarán a cabo para a atención á diversidade atópanse detalladas no Plan de atención á diversidade do centro, dispoñible na páxina súa páxina web.

4 **Temas transversais**

Trátanse especialmente os de Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos, a Educación moral e cívica e a educación para a saúde (sobre todo en torno á contaminación acústica), presentes ao longo do curso.

4.1. **Educación en valores**

A través da educación transmítense os valores, grazas aos cales é posible vivir en sociedade e participar na vida democrática da mesma. A sociedade reclama da educación a preparación en hábitos de convivencia e respecto mutuo que fan posible que os mozos de ambos sexos conformen a súa propia identidade, o que lles permita construír a súa relación co medio.

O estudo da música tradicional, ao ocuparse da investigación sobre o feito musical en múltiples facetas, en variados escenarios sociais e culturais, pode supor unha estimable ferramenta para educación en valores, tales como a valoración do propio patrimonio, a apreciación da variedade cultural, o respecto polas culturas alleas, a interiorización da igualdade, en definitiva a comprensión da música como un signo de identidade de sociedades, grupos e individuos, merecedor de atención e de respecto.

4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

A aplicación da tecnoloxía da información e comunicación (TIC) e as Novas Tecnoloxías levounos a unha nova revolución, permitindo un crecemento enorme, evolución e perfeccionamento do proceso creativo musical. Non obstante, faise necesario regularlas, e, seguindo a normativa do noso centro, establecemos o seguinte regulamento:

1. Non se permite o uso de teléfonos móbiles, así coma calquera outro dispositivo electrónico equiparable, dentro das aulas, agás nos casos en que o profesor ou profesora o autorice e sexa con fins didácticos.
2. Non se permite o uso na aula ou fora dela de ningún programa ou aplicación informática que recopile ou faga uso de calquera dato do alumnado (datos persoais, datos de avaliación e seguemento) agás CENTROSNET, e a súas aplicacións para dispositivos móbiles, ou calquera outro establecido e/ou autorizado pola consellería.
3. Poderanse utilizar outros programas ou aplicacións informáticas que non recopile nin faga uso de calquera dato do alumnado (metrónomo, afinador, etc.).
4. Para o uso de calquera outro programa ou aplicación informática do que non se faga mención na programación didáctica correspondente ou recopile ou faga uso de algún dato de carácter persoal ou referente ao seguemento ou avaliación do alumnado, deberáse pedir autorización expresa a cada alumno ou alumna, ou aos seus titores legais, de ser o caso.
5. No caso de que o profesorado ou o alumnado precisen facer uso do móbil ou de calquera outro dispositivo electrónico semellante nas aulas por algún motivo de forza maior e xustificable, deberá pedirse autorización á Dirección do Centro.

5 Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Valorarase a posibilidade de que os alumnos de Música tradicional participen nas actividades culturais e de promoción organizadas polo centro ao longo do curso. Calquera actividade adaptarse ás instrucións das autoridades e ás directrices que o centro estableza.

6 Secuenciación do curso

6.1. Curso: 6º Grao Profesional

6.1.1. Obxectivos

1. Apreciar e valorar a música de tradición oral como parte do patrimonio cultural, sendo conscientes da súa diversidade e riqueza.
2. Proporcionar unha aproximación histórica á música tradicional en Galicia, tendo en conta as diversas fontes: textuais, fonográficas, iconográficas, organolóxicas.
3. Coñecer os principais estilos da música tradicional galega

4. Coñecer os principais instrumentos da música tradicional galega e a súa contextualización na práctica interpretativa.
5. Contribuír á formación de criterios propios por parte do alumnado na súa interacción coas manifestacións musicais de Galicia, xa sexa na súa investigación, na súa interpretación ou no seu consumo.
6. Combinar, de forma autónoma e con sentido crítico, os medios ao seu alcance para ampliar e completar a súa formación, relacionando os seus coñecementos musicais con datos de outra índole (técnicos, científicos, sociais, históricos, etc.) adquiridos de forma autónoma (lecturas, investigacións, etc.), noutras materias ou ben na súa experiencia cotiá.

6.1.2. Contidos

Primeira Avaliación

1. A música tradicional: conceptos básicos. Folclore. Etnomusicoloxía.
2. Desenvolvemento do estudo da música tradicional como disciplina.
3. O estudo da música tradicional en España e Galicia.
4. Fontes para o estudo da música tradicional galega. Cancioneiros, rexistros sonoros, iconografía, estudos.
5. Planificación e realización de traballos prácticos e comentarios de textos e audicións referidos á materia desta avaliación.

Segunda Avaliación

1. A música tradicional galega e súa evolución.
2. Organoloxía da música tradicional galega. Instrumentos e agrupacións instrumentais.
3. Características principais da música tradicional galega.
4. Planificación e realización de traballos prácticos e comentarios de textos e audicións referidos á materia desta avaliación.

Terceira Avaliación

1. O canto tradicional galego. Tipos de cantigas e características.
2. Bailes e danzas. A música instrumental tradicional.
3. Planificación e realización de traballos prácticos e comentarios de textos e audicións referidos á materia desta avaliación.

6.1.3. Avaliación

Realizarase unha avaliación continua. A avaliación reflectirá a participación, os comentarios realizados polos alumnos referentes á materia no desenvolvemento da actividade lectiva, así como a realización de exercicios e traballos e/ou a realización de probas. Estes índices quedarán reflectidos no rexistro do alumnado (caderno de aula).

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar. Os resultados guiarán as decisións de actuación por parte do profesorado.

Criterios de avaliación

1. Definir, empregando un léxico apropiado, as particularidades e as características básicas de cada música estudada, así como os conceptos básicos da etnomusicoloxía e do estudo da música tradicional, e referirse a eles de forma correcta.
2. Explicar, empregando un vocabulario axeitado, as características fundamentais propias da materia a través da historia da investigación da música tradicional, establecendo a relación co método científico aplicado á investigación musical xerado nesta disciplina.
3. Recoñecer, nas audicións e análises propostas, as características básicas das sonoridades vocais, instrumentos, formas, xéneros, estilos..., asociando as súas características musicais cos patróns culturais, e relacionándoas entre si.
4. Identificar o papel desempeñado pola música de forma cotiá, valorando a súa contribución á entidade cultural, así como á súa propia formación e benestar persoal.
5. Reflexionar sobre o desenvolvemento evidente e acelerado dos consumos de música que se dan na sociedade actual, incidindo nos aspectos sociais máis relevantes e contextualizando o seu desenvolvemento a curto e medio prazo.
6. Recoñecer o papel desempeñado pola música tradicional galega, establecendo relacións entre a música como cultura e as diferentes manifestacións literarias, artísticas, sociolóxicas, etnolóxicas e antropolóxicas de forma sinxela.
7. Realizar un traballo sobre algún aspecto tratado na materia, empregando os recursos dispoñibles de xeito coherente e eficaz, partindo das convencións de presentación do material establecidas.

Mínimos esixibles

Primeira avaliación

1. Coñecer os conceptos básicos da etnomusicoloxía.
2. Coñecer as principais investigadoras e investigadores da música tradicional en Galicia.
3. Coñecer e manexar as fontes de investigación.

Segunda avaliación

1. Coñecer as principais características da música tradicional galega.
2. Coñecer os principais instrumentos da música tradicional galega.

Terceira avaliación

1. Coñecer os principais estilos da música tradicional galega.
2. Elaborar un traballo ou comentario sobre a música tradicional galega empregando un léxico axeitado dende os criterios da etnomusicoloxía.

Procedementos e ferramentas de avaliación

1. Realización de exercicios e traballos sobre algúns dos aspectos tratados na materia, empregando os recursos dispoñibles de xeito coherente e eficaz, axustándose ás convencións de presentación propias da materia. Este instrumento valorará a capacidade do alumno para propoñer e realizar traballos individuais ou en grupo, manexando as técnicas necesarias.
2. Realización de probas escritas nas que se avaliará o grao de adquisición dos contidos conceptuais presentados ao longo das diferentes sesións.
3. Observación do alumno/a na aula, para saber se participa activamente, se formula cuestións, dúbidas ou realiza os exercicios propostos.

Criterios de cualificación

A cualificación reflectirá a participación, os comentarios realizados polos alumnos referentes á materia no desenvolvemento da actividade lectiva, así como a realización de exercicios e traballos e a realización de probas, e a súa exposición perante os seus compañeiros se así se require, que desenvolvan os contidos traballados ao longo do curso.

No curso realizaranse tres avaliacións.

Para a cualificación por avaliación terase en conta as seguintes porcentaxes de ponderación:

- elaboración e/ou exposición de exercicios, traballos e/ou probas: 80% da cualificación.
- participación e comentarios: 20% da cualificación.

A cualificación do alumnado por avaliación será un número enteiro entre o 1 e o 10, sendo o 1 a mínima cualificación e o 10 a máxima.

Como criterio de redondeo, adóptase o seguinte: cando unha cualificación atinxa 5 decimais, redondearase ao número enteiro superior. Por exemplo: un 5,499 redondearase a 5,00; pero un 5,500 redondearase a 6,00.

A cualificación final do curso, debido ao carácter relativamente diferenciado dos contidos de cada avaliación, será a media das cualificacións de cada unha das tres avaliacións trimestrais. Polo mesmo motivo, para superar a materia é necesario aprobar todas e cada unha das tres avaliacións. Por exemplo, no caso de que un alumno obteña na 1ª avaliación unha cualificación de 2, na 2ª avaliación unha cualificación de 3 e na 3ª avaliación unha cualificación de 10, non se fará a media $2+3+10=15$, que ao dividir entre 3 daría 5 e teoricamente sería un aprobado, xa que para facer a media é necesario superar todas e cada unha das avaliacións.

6.1.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Os aspectos da materia no superados polo alumno poderán recuperarse ao longo do curso mediante:

- probas escritas, con preguntas de resposta breve (definicións de conceptos; enumerar autores; sintetizar a principal achega dun musicólogo, un período, etc.) ou ben preguntas amplas a desenvolver, onde haberá que

relacionar contidos de distintos apartados do temario. Valorarase a concreción das respostas, así como a calidade da redacción con respecto a criterios de concisión, coherencia, e propiedade do vocabulario.

- elaboración de exercicios e traballos, relacionados cos contidos da materia.

Para a cualificación de cada avaliación recuperada consideraranse as mesmas porcentaxes que na avaliación ordinaria (elaboración de exercicios e traballos e realización de probas 85%, e participación e comentarios 15%), substituíndo os resultados que non foran superados na avaliación ordinaria polos novos resultados acadados na recuperación.

A cualificación resultante de cada avaliación recuperada servirá para calcular a nota final, que será a media das tres avaliacións, do mesmo xeito que na avaliación ordinaria. É dicir, para a cualificación final substituiranse as cualificacións non superadas na avaliación ordinaria, polos resultados das avaliacións recuperadas, e farase a media final seguindo os criterios xa indicados para a avaliación ordinaria.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrito, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá en preguntas nas que se avaliará o grao de adquisición dos contidos conceptuais da materia. As preguntas poderán ser de resposta breve (definicións de conceptos; enumerar autores; sintetizar a principal achega dun investigador, un período, etc.) ou ben preguntas amplas a desenvolver, onde haberá que relacionar contidos de distintos apartados do temario. Valorarase a concreción das respostas, así como a calidade da redacción con respecto a criterios de concisión, coherencia, e propiedade do vocabulario.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

A cualificación da proba será un número enteiro comprendido entre 1 e 10.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor ou profesora da materia na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

En xuño o alumno terá que demostrar os seus coñecementos da materia mediante unha proba global. Esta proba pode incluír:

- preguntas de resposta múltiple ou de resposta breve (definicións de conceptos; enumerar autores; sintetizar a principal achega dun investigador, un período, etc.).

- preguntas amplias a desenvolver onde haberá que relacionar contidos de distintos apartados do temario. Ademais o profesor poderá pedir a elaboración de traballos, relacionados cos contidos da materia, que serán presentados antes da realización do exame.

6.1.5. Recursos didácticos

1. Recursos bibliográficos, ferramentas de procura e consulta, e das fontes musicais que forman uns dos materiais imprescindibles da etnomusicoloxía.
2. Fontes manuscritas e impresas.
3. Fontes iconográficas, que conteñen unha información vital para o intérprete, silenciada noutro tipo de fontes.
4. Fontes sonoras.
5. Acceso a Internet.
6. Explicacións na aula
7. Debates e comentarios críticos na aula.

Bibliografía

- Arquivo do Patrimonio Oral da Identidade (APOI): <http://apoi.museodopobo.gal/>
- Arquivo Sonoro de Galicia (CCG): <http://consellodacultura.gal/asg/>
- BAL Y GAY, Jesús y MARTÍNEZ TORNER, Eduardo. (2007). Cancionero gallego. Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa”. ISBN 978-84-95892-59-1
- CARPINTERO ARIAS, Pablo. (2009) Os instrumentos musicais na tradición galega. Ourense: Difusora de Letras. ISBN 978-84-937421-5-7. En liña dispoñible en: <http://www.consellodacultura.gal/asg/instrumentos/indice-de-instrumentos/>
- DE LA OSSA, IGLESIAS, FÜGEDI e PARGA. 2009. Así fan os bailadores... Repertorio de iniciación aos bailes e danzas de Galicia. ISBN 978-84-936618-4-7
- ETNOFOLK. Revista galega de Etnomusicoloxía (2005-). Baiona: Dos Acordes. ISSN 1698-4064
- HARPER-SCOTT, J.P.E. and SAMSON, Jim. (2009). An introduction to music studies. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 9780521603805 paperback
- ORJAIS e REI-SAMARTIM. (2010): ‘Ayes de mi país’. O cancionero de Marcial Valladares. Baiona: Dos Acordes. ISBN 978-84-936618-1-6
- SAMPEDRO Y FOLGAR, Casto. (2008). Cancionero musical de Galicia. Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa”. ISBN 9788495892621
- SCHUBARTH, Dorothé e SANTAMARINA, Antón. (1987). Cancionero Popular Galego [en línea]. Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa” [consulta: 30 setembro 2020]. Dispoñible en: <http://cancioneiro.fundacionbarrie.org/>
- SCHUBARTH, Dorothé e SANTAMARINA, Antón. (1987). Cancionero Popular Galego. Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa”. ISBN 8485728580
- SCHUBARTH, Dorothé e SANTAMARINA, Antón. (1991). Escolma de cántigas do Cancionero Popular Galego. Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa”. ISBN 8487819052

7 Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

---

Consistirán nunha avaliación continua por parte do profesor da especialidade da programación didáctica, rexistrando as posibles incidencias e variacións na mesma no caso de presentarse. Ademais nas reunións do Departamento de Guitarra levarase a cabo un seguimento da programación co mesmo fin.

8 Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

---

Nas reunións do Departamento de Guitarra acordaranse as medidas oportunas de avaliación necesarias para o correcto funcionamento do mesmo; trataranse conxuntamente co seguimento da programación.

9 ANEXOS

9.1. Criterios para a obtención dos premios fin de grao

Segundo a Orde do 10 de marzo de 2009, polo que se regula o procedemento para a obtención de matrícula de honor e premio de fin de grao para as ensinanzas de música e danza, o premio fin de grao concederáse ao alumnado que cumpla os dous seguintes requisitos:

- Rematar os estudos profesionais de música cunha cualificación media de 8, polo menos, no último curso.
- Superar a proba anual correspondente ao final do curso, que deberá ser de carácter práctico e será valorada por un tribunal constituído para tal fin. Os criterios valorativos para a obtención do premio fin de grao establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica do centro son comúns para todas as especialidades, pódense consultar no centro ou na súa páxina web.